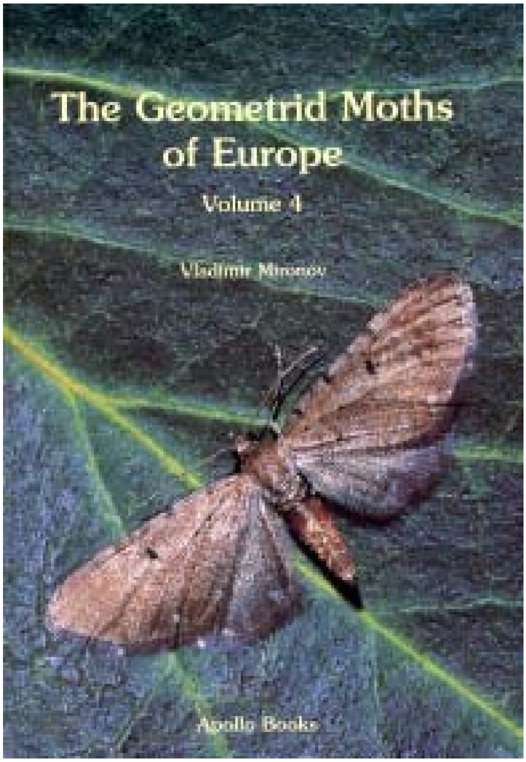
Europas mätare vol 4

Mironov, V. *The Geometrid Moths of Europe, volume 4 Larentiinae II (Perizomini and Eupitheciini)*. 17*24 cm, 463 sidor, 16 färgplanscher, 46 svartvita planscher, 83 textfigurer, 151 utbredningskartor, Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Danmark, 2003, pris inbunden DKK 720,- (10% rabatt vid prenumeration) (ISBN 87-88757-40-4).

Under 1990-talet började man planera för utgivningen av en bokserie som skulle omfatta alla Europas mätare. Volym 1 i denna serie kom ut 2001 och ett flertal författare arbetar för närvarande på olika volymer i serien. Nästa bok som publicerats blev volym 4 vilket ju känns en smula avigt för en vän av ordning, men numret matchar mätarnas systematiska följd. Boken som kommer att bli nummer två av de som behandlar *Larentiinae* omfattar släktena *Perizoma*, *Gymnoscelis*, *Chloroclystis*, *Pasiphila* (som hos oss för närvarande benämns *Chloroclystis*) samt det mycket artrika släktet *Eupithecia*. Varje släkte beskrivs kortfattat, karaktärer beskrivs och vissa synonymer anges. Författaren har i boken även gjort släktesrevisioner vilket bör kunna vara till stor framtida nytta. I boken beskrivs en ny *Eupithecia*-art och några nya lectotyper fastställs. Dessutom redovisas ett flertal nya synonymiseringar av arter. Endast två av dessa berör för närvarande Sverige, nämligen *Eupithecia gossensiata* och *E. fraxinata* som synonymiserats med *E. absinthiata* respektive *E. innotata*. Sannolikt är dock inte sista ordet sagt i denna fråga ännu. Författaren måste ha lagt ned enormt med tid och arbete för att på så pass kort tid hinna gå igenom ett så omfattande material från så många länder. Sannolikt har lokala experter i olika länder varit till stor hjälp för att arbetet har kunnat slutföras så snabbt (acknowledgement – listan är mycket lång). I boken tas drygt 150 arter upp, bland annat några som inte tidigare redovisats från Europa. Flera *Eupithecia*-arter som redovisas i boken är mycket lika de som är kända från Sverige, kanske kan man med inspiration och information från detta verk hitta nya taxa även här i landet.

Största delen av texten upptas av presentationer av de arter boken omfattar. Under varje arttext finns ett antal underrubriker som används konsekvent för alla arter. Dessa beskrivs nedan i samma ordning. Först anges alla synonymer som författaren anser gälla och källor där dessa publicerats. Därefter följer en detaljerad beskrivning av artens utseende. Upplägget av denna avslöjar tydligt att författaren utgår från en taxonomisk grund när han beskriver respektive art. Nästa avdelning behandlar artens genitaliemorfologi och i många fall hänvisas till de tydliga genitalie-illustrationerna i slutet av boken. I andra fall kommenteras enstaka detaljer eller hänvisas till separata sammanställningar av liknande arter (s k species groups). Sedan ges en översiktlig beskrivning av artens totala utbredning och som ett komplement visas även en utbredningskarta över Europa och närliggande områden. Vid genom-

gång av de svenska arternas utbredning hittade jag inga iögonfallande fel vilket jag tycker är mycket glädjande (det har förekommit i många böcker att författaren gör schematiska utbredningskartor över områden som han inte känner till). Detta kvalitetstecken visar hur noggrann författaren har varit med att kontakta lokal expertis i de berörda länderna. Därefter beskrivs artens flygtid, vilket i det fall där arten har en mycket stor utbredning blir rätt svävande. Sedan beskrivs larvens värdväxt och ibland hur larven lever på värdväxten. De parasitoider som är kända från fjärilen, flertalet nämnda taxa är steklar men även parasitflugor finns angivna för vissa arter. Den biologiska delen avslutas med en beskrivning av artens livsmiljöer. Även denna del är av naturliga skäl rätt generell eftersom boken täcker hela Europa. Dock anges källor till informationen för den som vill fördjupa sig ytterligare. Därefter följer en genomgång av liknande arter och hur man skiljer dessa från varandra. I svårare fall hänvisas till svart-vita bilder inlagda i texten där författaren pedagogiskt pekar på de skiljande karaktärerna. Till skillnad från de excellenta färgbilderna är dock de svartvita bilderna en smula ”murriga” och aningen diffusa, sannolikt beroende på att man använt färgoriginalen utan att anpassa dem till svartvit tryckteknik. Kvaliteten är dock mer än tillräckligt bra för att man skall se de artskiljande karaktärerna. Som slutkläm finns hos vissa arter ett stycke med författarens anmärkningar, exempelvis om variationer i utseende inom arten, olika underarters utseende och motiveringar till synonymiseringar m m.

Nästa avdelning av boken utgörs av färgplanscher och omfattar avbildningar av över 800 individer. Trycktekniken har förbättrats påtagligt under det senaste årtiondet vilket man kan se och glädjas åt i denna bok. Trycket är förstklassigt och bilderna ger ett nästan tredimensionellt intryck. På grund av den höga kvaliteten på avbildningarna kan man i många fall bestämma till och med malmätarna direkt på bilderna. Dessa relativt små fjärilsarter avbildas i 1,5 gångers förstoring, medan övriga arter avbildas i naturlig storlek. Därefter avbildas alla arters genitalier. Alla hangenitalier respektive alla hongenitalier avbildas tillsammans för att underlätta jämförelser. Alla de välgjorda genitalie-illustrationerna är tecknade av författaren – redan det ett mycket omfattande arbete! Tillsammans med genitalierna är sternalplattan, som sitter på undersidan av bakkroppens ytterdel, avbildad för alla arter. Denna kroppsdel kan enkelt penslas av så att dess form framträder. Eftersom den i flertalet fall har ett artspecifikt utseende kan man bespara sig många genitaliepreparat genom att titta på dess exteriör.

Författaren har sammanställt en checklista över alla arter som han även delar in i olika artgrupper (”species groups”). I denna sammanställning har han även listat arter som finns i Europas närområden för att underlätta för läsaren och för att denne skall kunna vara mer observant även efter dessa arter. Boken avslutas med en mycket omfattande litteraturförteckning över det som skrivits om Geometrider, främst i Europa. Exempelvis finns många svenska artiklar med i förteckningen vilket inte är självklart i en bok som denna – ännu ett kvalitetstecken som indikerar god kommunikation med lokal expertis i respektive land.

Boken är ett viktigt tillskott till kunskapen om Europas mätare och mycket värdefull för den som vill fördjupa sig gruppen. Särskilt malmätarna (släktet *Eupithecia*), som av många anses vara svårbestämda, kan man nu betydligt enklare få kunskap om hur de ser ut och hur man skiljer dem åt. Därför kan boken starkt rekommenderas till alla fjärilsintresserade, både kunniga och nybörjare.

Nils Ryrholm